

Ako sa meria kvalita súdnej reformy a čo tvrdí exministerka spravodlivosti Kolíková?

Impulzom pre zamyslenie sa nad tým, ako sa meria kvalita súdnej reformy, bola tlačová správa bývalej ministerky spravodlivosti Márie Kolíkovej (<https://www.trend.sk/spravy/zriadenie-najvyssieho-spravneho-sudu-bol-spravny-krok-tvrdi-kolikova>), ktorá sa pri výročí vzniku Najvyššieho správneho súdu SR podujala verejne hodnotiť správnosť tohto reformného kroku. Ponechajme teraz bokom fakt, že sme v predvolebnom boji a uvedená tlačová správa môže mať aj inú ako informačnú ambíciu. Pri kvalite a vierohodnosti poskytnutých informácií je potrebné sa pristaviť, bez ohľadu na kontext doby, a to vo verejnom záujme.

K zmeraniu kvality súdnej reformy by sa podľa môjho názoru žiadalo verejnosti a sudcovskému stavu predložiť odpočet, t.j. uviesť, aká je priemerná dĺžka konania pred Najvyšším správnym súdom SR, či je kratšia oproti konaniam vedeným bývalými správnymi sudcami ešte pod hlavičkou Najvyššieho súdu. Takéto údaje o priemernej dĺžke konania a porovnania s rokmi minulými sú napríklad bežne zverejňované Súdny dvorom. Ďalej by bolo vhodné, pokiaľ by sa zverejnili porovnávacie štatistiky – počet vybavených/rozhodnutých vecí v kontexte porovnania so stavom do vzniku najvyššieho správneho súdu. To jest, koľko vecí sa ročne rozhodlo/vybavilo do vzniku Najvyššieho správneho súdu a po jeho vzniku.

No a zaujímavým ukazovateľom by určite bolo zverejniť čísla o tom, v akom počte rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR prešli testom ústavnosti pred Ústavným súdom SR a tiež uvedené porovnať so stavom predtým. Rovnako by bolo vhodné uviesť, aké bolo personálne obsadenie predtým a potom, a to aj na úrovni asistentov sudcov či ďalších zamestnancov súdu, ktorí sa podieľajú na príprave rozhodovacej činnosti sudcov. Očakávam, že podobné porovnávacie prehľady ohľadom dĺžky konania a kvality rozhodnutí (rýchlejšie a kvalitnejšie rozsudky znel slogan reformy) by mohli byť relevantné aj vo vzťahu k zvyšnej a podstatne širšej časti reformy súdnej mapy (najvyšší správny súd prebral maximálne 3000 spisov, zvyšná časť reformy súdnej mapy sa týkala niekoľko sto tisíc spisov).

K tvrdeniu „je to inštitúcia, ktorá nám pomáha navrátiť dôveru v právny štát“ by bolo vhodné, pokiaľ by pani poslankyňa Kolíková prístupnila verejnosti a sudcovskému stavu štúdiu, z ktorej vyplýva, ako verejnosť dôveruje tej-ktorej inštitúcii-súdu, s preukázaním, že je to práve Najvyšší správny súd SR, ktorý vykazuje najvyššiu mieru dôveryhodnosti v porovnaní s ostatnými súdmi.

Zo zverejnených záznamov z rokovania súdnej rady vyplýva, že na pôde súdnej rady sme sa zaoberali kontrolou MIRRI na Najvyššom správnom súde SR vo vzťahu k bezpečnosti uchovania dát. Taktiež sme sa zaoberali tým, že niektorí sudcovia mali opakovane bezodplatne použiť majetok prenajímateľa – súkromnej osoby – jednalo sa o golfový trenažér v budove súdu, keďže s prenajímateľom má súd „dobré vzťahy“. K tomuto bodu som vzniesla námietku ostražitosti pre podozrenie zo zdania potencionálneho prikrmovania sudcov. K rovnakému modelu bezodplatného využívania hnutelnej veci (pingpongový stôl) prenajímateľa malo dôjsť aj zamestnancami súdu.

Podľa mňa nevyzerá dobre, ak súd využíva zdarma majetok súkromnej osoby, pokiaľ nie je vylúčené, že táto osoba bude účastníkom konania na uvedenom súde. Golfový trenažér a ani pingpongový stôl nepatria k bežnému vybaveniu súdu. Podľa môjho názoru takéto vybavenie súdu je spôsobilé vyvolať zdanie, že budova za štátne peniaze je využívaná nie len vo verejnom záujme, ale aj v súkromnom záujme niektorých osôb platených zo štátneho rozpočtu. Rovnako zo zasadnutia vyplývalo, že sú na mieste isté otázky o tom, kde až siaha etický kódex štátneho zamestnanca a čo sa dá subsumovať pod pojem „príjemné pracovné podmienky.“

Z právneho hľadiska by sa dalo uviesť, že už teraz je zrejmé, že neprípustnosť opravných prostriedkov proti všetkým rozhodnutiam najvyššieho správneho súdu (čo má legislatívny pôvod v ministerských časoch Márie Kolíkovej) sa skôr či neskôr dostane na stôl Európskemu súdu pre ľudské práva. Napadnutie rozhodnutia najvyššieho správneho súdu na ústavnom súde totiž nie je konaním v druhej inštancii.

K disciplinárnym konaniam vedeným proti sudcom sa žiada uviesť, že legislatívna činnosť pod vedením bývalej ministerky Kolíkovej vykazuje ďalšiu zásadnú vadu. Jedná sa o aktuálny prípad, kedy súdna rada prejednávala majetkové pomery sudcu s takým výsledkom, že predseda súdnej rady podal disciplinárny návrh na najvyšší správny súd, aby sa ten súdnej rady následne opýtal, či si súdna rada myslí, že disciplinárne obvinený sudca porušil etiku. Absurdná situácia, v rámci ktorej došlo k nebezpečnej koncentrácii moci v jednom orgáne, v ktorom, ak sa nájde 10 hlasov „za“, osud sudcu je spečatený. Podľa môjho názoru nemá takáto koncepcia nič spoločné s právnym štátom a nezávislosťou súdnictva.

Pani poslankyňa Kolíková tiež poukázala na to, že v tomto roku boli zriadené aj špecializované správne sudy v Bratislave, Banskej Bystrici a v Košiciach a dodala „Viac ako plný sudcovský stav k ich prvému dňu fungovania, je dôležité morálne a odborné nastavenie celého tímu. Najvyšší správny súd SR bude vzorom.“ K tomuto by som ako sudkyňa novovzniknutého správneho súdu dodala, že morálne a odborné nastavenie tímu bez jeho dostatočného personálneho pokrytia nie je krokom vpred. Zo zverejneného porovnávacieho prehľadu Európskej komisie vyplýva, že čo sa týka dĺžky trvania správnych súdnych konaní patríme k tým horším štátom. Či účastníkovi konania pomôže pocit, že čaká 5 rokov na rozhodnutie súdu (aktuálne vybavujem ešte rok 2018), ale tím má dobré morálne a odborné nastavenie, to nech si zodpovie každý sám.

Záverom pre úplnosť dodám, že reformné kroky bývalej ministerky Kolíkovej sa prejavili v dvoch negatívnych zápisoch v Správe o stave právneho štátu Európskej komisie, ktorá nám vytkla nedostatočné záruky nezávislosti členov súdnej rady a trestný čin ohýbania práva.

JUDr. Dana Jelinková Dudzíková, LL.M.

Zdroj: https://www.trend.sk/nazory-a-komentare/ako-meria-kvalita-sudnej-reformy-co-tvrdi-exministerka-spravodlivosti-kolikova?itm_brand=trend&itm_template=other&itm_modul=najnovsie-clanky-autora&itm_position=1